

Vystrihnuté, vyrezané, vytrhané...

Nedajú sa opísať: musíte ich vidieť. Keby sme napísali iba „sú to kolorované koláže“, nebude to stačiť. Sú to tvary redukované až na podstatu, farbou rozdelené na elementy, konštruované doslova tak, akoby sa každý motív na obrázku (človek, zviera, rastlina, stavba či vec) dal rozložiť na súčiastky — ako mechanizmus stroja.

Tie ilustrácie nemajú analógiu: nepodobajú sa na žiadne, čo boli vytvorené pred nimi.

Sú vystrihnuté, vyrezané, vytrhané z papiera, len zdanlivo jednoduché a najmä farebné, ale neskutočne expresívne farebné. Farby sú ostré, doslova kikirikí: tuhé červené, modré, žlté... Dobývajú sa do pocitov čitateľa, výbuch, ohňostroj farby tvorí to, čo si zapamätáte z textu, rozdelí ho na časti, aby čitateľa neunavil – odtrhne ho od monotónnosti písmeniek.

A tie ilustrácie si zapamätáte práve preto, že sú týmto postupom „iné“: *Čačky hračky* Kristy Bendovej, *Rozprávky a bájky* L. N. Tolstého, hudobná knižka ľudových uspávaniek Jána Cikkera *Beliže mi, beli*, prvé vydanie *Ohňostroja pre deduška* Jaroslavy Blažkovej alebo výber rozprávok Pavla Dobšinského *O dvadástich mesiačikoch* či *Generál Gul'ôčka* Jozefa Pavloviča alebo aj *Zlomjazýček* Štefana Moravčíka.

Tie ilustrácie nie sú tak úplne „detské“ — či skôr nie sú sladkasto opisné. Alojz Klimo inklinoval ku geometrii a neopustil ju ani vtedy, keď ilustroval pre deti — ale v hravej, intuitívnej forme. Nepodceňoval svojho čitateľa, vedel, že deti dokážu čítať aj ilustrácie na hranici identifikovateľnosti, hral sa s nimi.

(A hral sa aj s dospelými, ktorí deťom z tých knižiek čítajú — do obrázkov nezriedka vpašoval vo forme vtipu, až kondenzovanej grotesky, sociálne odkazy doby, v ktorej vznikli, ten podtext inotajov, keď všetci vedia, čo (im) hovorí, ale hovoriť (to) nahlas sa nenosilo: zajacom dal do paprčiek zástavu s mrkvou, komáre nechal pochodovať v jasnej ponáške na prvý máj, do cirkusu doplnil smiešne transparenty.

Napriek tomu, že jeho ilustrácie majú figuratívny základ, vždy presne (geometricky) centrovány, pôsobia na čitateľa či diváka jednoducho. Nie sú prešpekulované, autor nezahlcuje plochu množstvom detailov.

Materiál, z ktorého tvoril, je jednoduchý — farebný, či skôr nafarbený papier, konštruovaný do tvarov. Všetko má prísnu vnútornú logiku — súvisiace farby, čiary, plochy, ktoré ilustráciu držia akoby v pozore, v kompaktnom tvare, dávajú jej vnútornú logiku, systém.

Alojz Klimo

* 1922 — † 2000

študoval najskôr v rokoch 1941 — 1945 na Slovenskej vysokej škole technickej, na oddelení kreslenia a maľovania u profesorov Maximiliána Schurmanna a Gustáva Malého, a potom, v rokoch 1945 — 1948 na UMPRUM u profesorov Jana Baucha a Antonína Pelca. Tvoril maľby, kresby, grafiky, ale aj knižné ilustrácie, priestorové objekty a hračky. Bol priekopníkom geometrickej abstrakcie. Od r. 1945 bol súčasťou Skupiny výtvarných umelcov 29. augusta a od roku 1967 (až do jeho zrušenia v roku 1970) Klubu konkretistov. Získal viacero domácich aj medzinárodných ocenení, aj keď počas života nemal veľa samostatných výstav (ilustrácie až doteraz nevystavoval samostatne) — bol to dôsledok zákazov v jeho najproduktívnejšom období.

